

Przedmiotowe Zasady Oceniania z geografii do podręcznika „Oblicza geografii” wydawnictwa Nowa Era

Główne zasady PZO z geografii to:

- † uczeń samodzielnie odpowiada za to, jaką partię wiedzy (i ocenę) otrzyma na koniec semestru i roku;
- † rola nauczyciela polega na stworzeniu dobrych warunków dydaktycznych dla kształcenia i samokształcenia ucznia.

I. Cele kształcenia

Celem kształcenia ogólnego w klasach ponadpodstawowych jest:

- 1) przyswojenie przez uczniów określonego zasobu wiadomości na temat faktów, zasad, teorii i praktyk;
- 2) zdobycie przez uczniów umiejętności wykorzystania posiadanych wiadomości podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów;
- 3) kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie.

II. Ocenie podlega.

1. Znajomość i rozumienie treści programowych.
2. Opisywanie zjawisk, procesów i zależności zachodzących w środowisku geograficznym z użyciem terminologii stosowanej w naukach geograficznych.
3. Umiejętność czytania i interpretacji map występujących w różnych pomocach naukowych /atlasach, podręcznikach, czasopiśmie itp./.
4. Celowe wykorzystywanie roczników statystycznych, zestawień tabelarycznych i graficznych, rysunków, przekrojów, fotografii, które mają posłużyć do prawidłowego oceniania, wnioskowania i prognozowania zmian zachodzących w środowisku.
5. Umiejętność dokonywania obserwacji, pomiarów i obliczeń /środowisko, mapa, rocznik statystyczny/.
6. Celowe korzystanie z różnych nowych źródeł wiedzy.

III. Cele oceniania.

- a. Wdrażanie do systematycznej pracy i samooceny.
- b. Określenie stopnia opanowania wiedzy teoretycznej i praktycznej.
- c. Wspieranie szkolnej kariery uczniów i ich motywowanie.
- d. Oddziaływanie na uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych..
- e. Dostarczanie rodzicom i uczniom informacji o poziomie osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie oraz indywidualnych potrzebach.
- f. Dostarczenie nauczycielom informacji o poziomie osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie.

IV. PRIORYTETY OCENIANIA W GEOGRAFII.

1. **Edukacja geograficzna w liceum i technikum stwarza uczniowi możliwości do:**
 - zrozumienia otaczającego nas świata i poruszania się w przestrzeni geograficznej
 - przygotowania do przemian społecznych, gospodarczych i politycznych zachodzących w regionie, kraju i na świecie
 - kształtowania postaw ludzi otwartych, aktywnych, tolerancyjnych i twórczych;
 - świadomego podejmowania decyzji
2. **Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć ucznia, którym w szczególności podlegają:**
 - przyrost wiadomości w zakresie:
 - wskazywania i opisywania faktów, nazw geograficznych, terminów, o rozumienia związków i zależności zachodzących w przestrzeni geograficznej
3. **przyrost umiejętności w zakresie:**
 - samodzielnego porządkowania i wartościowania informacji, • posługiwania się zdobytymi informacjami z różnych źródeł (np. interpretowanie danych statystycznych, czytanie mapy),
 - praktycznego stosowania informacji (np. orientacja na mapie),
 - twórczego rozwiązywania problemów,
 - prezentowania treści geograficznych (np. formułowanie notatki w zeszycie przedmiotowym, wykonanie rysunku, szkicu, diagramu);
4. **postawy**
 - systematyczność pracy ucznia przez cały rok (przygotowanie się do zajęć lekcyjnych, udział w wykonywaniu zadań na lekcji)
 - aktywność i inicjatywa
 - rozwój własnych zdolności i zainteresowań
 - umiejętność współdziałania w grupie

V. FORMY I METODY SPRAWDZANIA I OCENIANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ.

1. **Uczniowie mogą być oceniani:**
 - w sali lekcyjnej,
 - podczas zajęć w terenie,
 - za działania na rzecz szkoły i środowiska związane tematycznie z przedmiotem,
 - podczas spotkań naukowych,
 - za notatki wykonywane z filmów tematycznie związanych z lekcją,
 - za projekty,
 - uczestnicząc w konkursach przedmiotowych.
2. **Mogą otrzymywać oceny za:**
 - prezentację dłuższych wypowiedzi,
 - udział w dyskusjach,
 - prezentowanie pracy grupy,
 - krótkie odpowiedzi w toku lekcji,
 - aktywny udział w lekcji,
 - rozwiązywanie zadań z zestawów egzaminacyjnych,
 - wypełnianie kart pracy dostosowanych do jednostki lekcyjnej,

- pisemne zadania testowe,
 - sporządzanie map myślowych, posterów, portfolio,
 - stosowanie zintegrowanej wiedzy do rozwiązywania problemów (według wymagań standardów),
 - wykonanie prac dodatkowych związanych tematycznie z przedmiotem (zaproponowanych przez ucznia lub wskazanych przez nauczyciela), • inne działania wynikające z zainteresowań ucznia, wiążące się z programem nauczania geografii jak i wykraczające poza program, np.:
 - własne działania na rzecz środowiska potwierdzone przez nauczycieli lub dyrektora szkoły
 - przygotowanie materiału do nowej lekcji, ○ zorganizowanie wystawy, konkursu itp.
3. **Zarówno odpowiedzi ustne jak i pisemne powinny być oparte o umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji:**
- podręcznika,
 - zeszytu ćwiczeń,
 - map różnej treści,
 - rocznika statystycznego,
 - słownika geograficznego,
 - czasopism,
 - literatury popularno - naukowej,
 - internetu,
 - innych źródeł.

VI. KRYTERIA OCENIANIA I ZASADY WYSTAWIANIA OCEN, WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY.

1. **Oceny pracy ucznia dokonuje się według skali od 1 do 6.**
2. **Wiedzę i umiejętności ucznia klasyfikuje się na poziomach:**
 - podstawowym - obejmuje on poziom konieczny i podstawowy co łączy się z oceną dopuszczającą (2) lub dostateczną (3),
 - ponadpodstawowym - poziom rozszerzający, dopełniający i wykraczający co łączy się z oceną dobrą (4), bardzo dobrą (5) i celującą (6).
3. **Przy odpowiedzi ustnej i pisemnej ocenie podlegają:** • poziom merytoryczny (umiejętność doboru i zakresu treści, wyjaśnienie zjawisk i procesów, poprawne stosowanie terminów i nazw geograficznych),
 - przy pracach pisemnych zwraca się uwagę na samodzielność wykonanej pracy, dokładność wykonanych rysunków, wykresów, map a także konstrukcję pracy.

VII. WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY DLA UCZNIÓW VIII.

A- OGÓLNE WYMAGANIA PROGRAMOWE Z GEOGRAFII NA POSZCZEGÓLNE OCENY

Proponuje się sprawdzanie stopnia spełnienia wymagań, uwzględniające m.in.:

- w wypowiedzi ustnej: precyzję wypowiedzi, poprawność językową, poprawność merytoryczną, wyczerpanie zagadnienia, puentę wypowiedzi;

- w sprawdzianach pisemnych: poprawność rozwiązania zadania, logiczność wypowiedzi, poprawność zastosowanej metody do rozwiązania zadania, zgodność odpowiedzi z pytaniem;
- ocenianie pracy ucznia na zajęciach terenowych na podstawie m.in. sporządzonych notatek, wykonanych schematów, modeli, opracowań statystycznych, określenia relacji między elementami środowiska czy też zebranych informacji;
- w monografiach, portfolio czy innych wypowiedziach pisemnych – zgodność z tematem, logiczny układ pracy, poprawność językową i merytoryczną, przygotowanie bibliografii, estetykę pracy;
- podczas pracy w grupie – m.in. podział pracy zgodny z potrzebami uczniów, sposoby podejmowania decyzji, współdziałanie w grupie, postawę podczas pracy, formę prezentacji wyników pracy.

Ocena celująca

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który:

- twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- pomysłowo i oryginalnie rozwiązuje nietypowe zadania,
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach geograficznych lub olimpiadach pokrewnych,
- posiada wiedzę objętą obowiązującym programem nauczania.

Ocena bardzo dobra

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który opanował pełen zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania oraz potrafi:

- sprawnie poruszać się w tematyce geograficznej,
- samodzielnie rozwiązywać problemy,
- wykazać się znajomością pojęć i terminów oraz umiejętnością poprawnego ich zastosowania w sytuacjach typowych i nietypowych,
- posługiwać się poprawnie terminologią geograficzną,
- samodzielnie zdobywać wiedzę i umiejętności,
- przeprowadzać prawidłową analizę związków przyczynowo-skutkowych, zachodzących pomiędzy elementami środowiska geograficznego,
- w oparciu o źródła przeprowadzić analizę procesów i określić ich konsekwencje.

Ocena dobra

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz wybrane elementy programu nauczania a także potrafi:

- samodzielnie wyjaśniać typowe zależności,
- posługiwać się terminologią geograficzną z nielicznymi potknięciami i błędami,
- sprawnie rozwiązywać zadania geograficzne,
- przeprowadzić prostą analizę związków przyczynowo-skutkowych zachodzących pomiędzy elementami środowiska geograficznego,
- samodzielnie dokonać analizy danych statystycznych przedstawionych w różnej formie,
- w oparciu o dane liczbowe sporządzić diagramy, wykresy, kartodiagramy itp.

Ocena dostateczna Ocenę tę otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową, co pozwala mu na:

- wykazanie się znajomością i rozumieniem podstawowych pojęć i terminów geograficznych,
- stosowanie poznanych pojęć i terminów w sytuacjach typowych,
- wykonywanie prostych obliczeń geograficznych,
- wskazywanie elementarnych związków przyczynowo-skutkowych zachodzących pomiędzy elementami środowiska geograficznego, • samodzielne rozwiązywanie elementarnych zadań geograficznych.

Ocena dopuszczająca

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową w takim zakresie, że potrafi:

- samodzielnie lub z niewielką pomocą nauczyciela wykonać ćwiczenia i zadania o niewielkim stopniu trudności,
- wykazać się znajomością i rozumieniem najprostszych pojęć i terminów geograficznych,
- wskazać elementarne związki pomiędzy składnikami środowiska geograficznego.

Ocena niedostateczna

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności wynikających z programu nauczania oraz:

- nie radzi sobie ze zrozumieniem najprostszych pojęć i terminów geograficznych,
- nie potrafi nawet przy pomocy nauczyciela wykonać najprostszych ćwiczeń i zadań,
- nie wykazuje najmniejszych chęci współpracy w celu uzupełnienia braków oraz nabycia podstawowej wiedzy i umiejętności.

B- STANDARDY WYMAGAŃ Z GEOGRAFII NA POSZCZEGÓLNE OCENY

Osiągnięcia ucznia określono w ten sposób, że stanowią one spełnienie wymagań koniecznych, podstawowych, rozszerzających, dopełniających i wykraczających.

Wymagania konieczne – obejmują te elementy treści, które mogą świadczyć o możliwości opanowania, przy odpowiednim nakładzie pracy, pozostałych elementów tej treści. Stanowią je elementy najłatwiejsze, najczęściej stosowane, praktyczne, niewymagające większych modyfikacji, niezbędne do uczenia się ogółu podstawowych wiadomości i umiejętności.

Wymagania podstawowe – obejmują treści najprzystępniejsze, najprostsze, najbardziej uniwersalne, niezbędne na danym etapie kształcenia i na wyższych etapach, bezpośrednio użyteczne w pozaszkolnej działalności ucznia. **Wymagania rozszerzające** – obejmują elementy treści umiarkowanie przystępne, bardziej złożone i mniej typowe, w pewnym stopniu hipotetyczne, przydatne na dalszym etapie kształcenia, pośrednio użyteczne w pozaszkolnej działalności ucznia.

Wymagania dopełniające – obejmują elementy treści trudne do opanowania, złożone i nietypowe, występujące w wielu równoległych ujęciach, wyspecjalizowane, o trudno przewidywalnym zastosowaniu.

Wymagania wykraczające – obejmują wiadomości i umiejętności z wybranej dziedziny geografii, wykraczające trudnością poza poziom rozszerzony, szczególnie złożone i oryginalne, twórcze naukowo, wąsko specjalistyczne. Poziomy wymagań są ze sobą ściśle powiązane i zależne, każdy poziom wyższy zawiera w sobie zakres niższy. Związek pomiędzy osiągnięciami ucznia a stopniami szkolnymi jest następujący:

wymagania konieczne -ocena: dopuszczający
wymagania konieczne, podstawowe -ocena: dostateczny
wymagania konieczne, podstawowe, rozszerzające -ocena: dobry
wymagania konieczne, podstawowe, rozszerzające, dopełniające -ocena: bardzo dobry
wymagania konieczne, podstawowe, rozszerzające, pełne, wykraczające ocena: celujący.

Wymagania te są zgodne z wymaganiami edukacyjnymi geografii w zakresie podstawowym i rozszerzonym „Oblicza geografii” wydawnictwa Nowa Era

C. WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY DLA UCZNIÓW Z DYSFUNKCJAMI

- uczniowi z dysleksją - wydłuża się czas na wykonanie zadania, pracy pisemnej (docenia się przede wszystkim wysiłek włożony w wykonanie różnych zadań)
- ucznia z dysgrafią - w większym stopniu ocenia się na podstawie wypowiedzi ustnych, w pracach pisemnych ocenia się przede wszystkim ich treść (stronę merytoryczną)
- innego typu schorzenia - zgodnie z zaleceniami poradni

VIII. SPOSOBY INFORMOWANIA UCZNIĄ O OCENIE CZĄSTKOWEJ Z DANEJ FORMY AKTYWNOŚCI

Forma aktywności	Sposoby informowania
Odpowiedź ustna	Ustnie po odpowiedzi
Praca domowa	Ustnie lub pisemnie na pracy pisemnej
Prace dodatkowe	Ustnie lub pisemnie
Praca w grupie	Ustnie pod koniec lekcji
Aktywność	Ustnie: trzy " + " to ocena bardzo dobra trzy " - " to ocena niedostateczna

- Nieobecność ucznia na lekcji nie zwalnia go z przygotowania się do lekcji i możliwości odpowiedzi lub pisania kartkówki. • Przy odpowiedzi ustnej lub kartkówce obowiązuje ucznia znajomość treści z trzech ostatnich tematów.

IX. NARZĘDZIA SPRAWDZAJĄCE STOPIEŃ OPANOWANIA WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI. ZASADY PRZEPROWADZANIA KLASÓWEK, SPRAWDZIANÓW ORAZ USTALENIE FORM POPRAWIANIA OCENY.

- **Prace klasowe, sprawdziany, testy – po każdym dziale, zapowiedziany 1 tydzień wcześniej.**
- **Kartkówki – na bieżąco, maksymalnie z 3 ostatnich lekcji, nie muszą być zapowiedziane.**
- Uczeń nieobecny na pracy klasowej lub sprawdzianie ma obowiązek napisać pracę w ciągu 2 tygodni po nieobecności w szkole w terminie ustalonym przez nauczyciela (termin ten może ulec wydłużeniu po bardzo długiej nieobecności w szkole).

- Uczeń, który nie napisze pracy klasowej w ustalonym terminie ma obowiązek napisania jej na najbliższej lekcji, gdy będzie obecny.
- Ocenę z poprawy pracy klasowej stawia się w kolejnej rubryce z taką samą wagą jak sprawdzian ,(w przypadku uzyskania oceny wyższej niż na pracy klasowej). Natomiast, jeśli uczeń z poprawy uzyska taką samą ocenę jak na pracy klasowej lub niższą, to ocenę stawiamy w tej samej rubryce.
- Uczeń nieobecny na zapowiedzianej kartkówce ma obowiązek napisania jej na najbliższej lekcji. Przy wystawieniu oceny śródrocznej lub rocznej oblicza się średnią ważoną z tych ocen. Ocenione prace pisemne uczeń otrzymuje do wglądu w ciągu dwóch tygodni od daty ich napisania.
- Po omówieniu sprawdziany wracają do nauczyciela i są przez niego przechowywane do końca roku szkolnego.
- Sprawdziany są udostępniane do wglądu rodzicom lub prawnym opiekunom ucznia na miejscu, w szkole.
- Uczeń może poprawiać sprawdziany (test). Termin poprawy ustala nauczyciel, nie później jednak niż dwa tygodnie od daty otrzymania sprawdzianu. Ocena może być poprawiana jednokrotnie.

Przyjmuje się następujący przelicznik % przy ocenianiu prac pisemnych – prace klasowe, sprawdziany, testy

– POZIOM PODSTAWOWY

Ocena	Odsetek punktów
Celująca	100,00%
Bardzo dobra	90 % - 99%
Dobra	70 % - 89 %
Dostateczna	50% - 69 %
Dopuszczająca	30 % - 49 %
Niedostateczna	0 % - 29 %

Przyjmuje się następujący przelicznik % przy ocenianiu prac pisemnych - kartkówki

– POZIOM PODSTAWOWY

Ocena	Odsetek punktów
Bardzo dobra	90 % - 100%
Dobra	75 % - 89 %
Dostateczna	60% - 74 %
Dopuszczająca	40 % - 59%
Niedostateczna	0 % - 49%

Przyjmuje się następujący przelicznik % przy ocenianiu prac pisemnych – prace klasowe, sprawdziany, testy

– POZIOM ROZSZERZONY

Ocena	Odsetek punktów
Celująca	100,00%
Bardzo dobra	90 % - 99%
Dobra	75 % - 89 %
Dostateczna	60% - 74 %
Dopuszczająca	40 % - 59 %
Niedostateczna	0 % - 39 %

Przyjmuje się następujący przelicznik % przy ocenianiu prac pisemnych - kartkówki

– POZIOM ROZSZERZONY

Ocena	Odsetek punktów
Bardzo dobra	90 % - 100%
Dobra	75 % - 89 %
Dostateczna	60% - 74 %
Dopuszczająca	40 % - 59%
Niedostateczna	0 % - 49%

X. USTALENIE OCEN CZĄSTKOWYCH NA OCENĘ SEMESTRALNĄ I KOŃCOWOROCZNĄ .

Uczniom wystawia się ocenę na śródroczną i końcoworoczną na podstawie poniższych rang.

Formy aktywności	Przelicznik wg wagi
Prace klasowe i sprawdziany	3
Kartkówki, prezentacje, referaty	2

Aktywność na lekcji, prace domowe, odpowiedzi ustne, praca w grupach	1
---	---

Podstawą do wystawienia oceny śródrocznej oraz oceny końcoworocznej jest średnia ważona z ocen bieżących
Średniej ważonej przyporządkowuje się ocenę szkolną następująco:

Średnia	Ocena
0-1,5	niedostateczny
1,51 – 2,5	dopuszczający
2,51 – 3,5	dostateczny
3,51 – 4,5	dobry
4,51 – 5,5	bardzo dobry
5,51 – 6	celujący

XI. USTALENIE SPOSOBÓW WSKAZYWANIA KIERUNKÓW DALSZEJ PRACY UCZNIĄ.

1. Omówienie pracy pisemnej i wskazanie braków w opanowaniu materiału oraz wskazanie sposobów uzupełnienia wiadomości.
2. Indywidualne rozmowy z uczniem i rodzicami w celu ukierunkowania pracy ucznia zdolnego, ucznia z trudnościami w nauce, ucznia z dysfunkcjami.
3. Współdziałanie z uczniem zdolnym w celu rozwijania jego zainteresowań.
4. Nauczyciel może pomóc uczniowi w nauce w czasie swoich konsultacji.

XII. RÓŻNE.

- ⇒ Przedmiotowy system oceniania z geografii jest integralną częścią Wewnątrzszkolnego Systemu Oceniania Zespołu Szkół Ponadpodstawowych im. St. Wł. Reymonta w Rawie Mazowieckiej.
- ⇒ Uczeń, który chce otrzymać wyższą niż przewidywana roczną ocenę klasyfikacyjną powinien spełniać warunki określone w Wewnątrzszkolnym Systemie Oceniania.
- ⇒ Wystawienia oceny śródrocznej i końcoworocznej nauczyciel dokonuje na podstawie ocen cząstkowych, przy czym największą wagę mają oceny ze sprawdzianów, a w dalszej kolejności oceny z pozostałych form aktywności.
- ⇒ Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który posiadał wiedzę i umiejętności zgodnie z obowiązującą podstawą programową, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia, proponuje nietypowe rozwiązania problemów teoretycznych i praktycznych, osiąga sukcesy w olimpiadach geograficznych na szczeblu okręgowym lub krajowym.
- ⇒ Za udział i osiągnięcia w konkursach przedmiotowych, nauczyciel może podnieść ocenę semestralną lub roczną co najmniej o jeden stopień.

XV. UWAGI:

1. Podczas lekcji uczeń zobowiązany jest do przestrzegania porządku, zasad kultury osobistej oraz kultury słowa.
2. Każdy uczeń powinien posiadać podręcznik. Dopuszczalne jest, aby uczniowie siedzący w jednej ławce korzystali na lekcji z jednego podręcznika.
3. Uczeń jest zobowiązany posiadać na każdej lekcji zeszyt przedmiotowy (zeszyt ćwiczeń) prowadzony wg zaleceń nauczyciela i odrabiać w nim pracę domową. Brak zeszytu z pracą domową uczeń zgłasza nauczycielowi na początku lekcji.
4. Uczeń jest zobowiązany posiadać na lekcji inne materiały wskazane przez nauczyciela.
5. W ciągu semestru uczeń może być raz nieprzygotowany do zajęć (do 2 godzin zajęć tygodniowo) lub dwa razy (powyżej 2 godzin zajęć tygodniowo), pod warunkiem, że zgłosi ten fakt nauczycielowi na początku lekcji. Nieprzygotowanie nie dotyczy wcześniej zapowiedzianych sprawdzianów (testów, kartkówek).
6. Uczeń po dłuższej, usprawiedliwionej nieobecności (przynajmniej jeden tydzień) ma prawo zgłosić swoje nieprzygotowanie do zajęć, bez konsekwencji odnotowania tego faktu w dzienniku, podając równocześnie termin nadrobienia zaległości.
7. Uczeń ma prawo zadawać pytania związane z tematyką lekcji lub prosić o powtórzenie tych fragmentów lekcji, które nie są zrozumiałe i oczekiwać pomocy ze strony nauczyciela.
8. Uczeń zainteresowany geografią ma prawo do pomocy ze strony nauczyciela w postaci wskazania dodatkowych źródeł informacji geograficznych.